

Szerkesztőség kiadó
 hivatal és nyomda
 Sajtó-Központ, St. Baron
 L. Pop (Brassai-utca) 10
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 977, 228 és 229
 Sz. N. Sz. — —

Egy szám ára p 3181
 1926 és vidéken
 Bekeresítésben — —

Disztrér 2. II. 8.
 Dl. Ramasetter Róbert

Budapest

POLITIKAI NAPILAP

Brassóvár * IX. évfolyam * 81 szám

ELŐFIZETESI ÁRAK
 Romániában

Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 550
 Negyedévre — — — 290
 Egy hónapra — — — 100
 Az előfizetési ár „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejellel drágább

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egy szám ára — ck 2—

1926 Április 15 Csütörtök

5686. Ijjar 1

Dunky & Beer
 Legprecízebb órajavitás

Elsőrendű ékszerüzlet
 (vált. Máttyás kir.-tér) No 29.

Arany, törmelék
 és brilliáns beváltás
Szolid szabott áruk

Letartóztatták a parasztpárt két vezetőjét

(Bucuresti Bukarest, Április 14. Az Új Kelet tudósítójától.) A parasztpárt sorocai tagozata táviratot küldött Bukarestbe, hogy Pan Halippát és Cazacliu volt képviselőt a sorocai prefektus rendelkezése letartóztatták. A letartóztatás híre a parasztpártban nagy izgalmat keltett. Aronnal magyarázatot kértek a belügyminisztériumtól. A belügyminisztérium ma délután erre vonatkozólag a következő hivatalos közleményt adta ki:

A parasztpárti vezeték letartóztatásának hírére a belügyminiszter táviratilag fölkérte a sorocai prefektust, hogy adjon erről felvilágosítást. A prefektus jelentése alapján a belügyminisztérium közli, hogy csak arról van szó, hogy Pan Halippa és Cazacliu négyülést akartak tartani az ostromállapot alatt levő Soroca megyében a hatósági engedély nélkül.

A két parasztpárti vezér letartóztatásáról a „Dimineața” az alábbi tudósítást közli: Tegnap délelőtt 11 órakor Pan Halippa és Cazacliu volt képviselők Sorocába érkeztek, hogy a választások ügyében értekezésre lépjenek a helyi tagozattal. A város határában azonban egy szakasz csendőrség feltartóztatta őket és megakadályozták, hogy a városba bemenjenek. Délután ötig a csendőrszponzon tartották fogva, majd lovascsendőrök kíséretében a florestii állomás felé indították el őket. Az éjszakát itt kellett tölteniük, reggelre pedig egy detektív felügyelete alatt visszatértek Kisenevbe, ahol Pan Halippa és Cazacliu azonnal titakozásukat fejezték ki az ügyességen személyes szabadságuk korlátozása miatt.

Érdekes incidens a bukaresti pályaudvaron

Maniu ma délelőtt az expresszrel Bukarestbe érkezett. Az állomáson Popovici Mihály, Cantacuzino, Seisenu tábornok, Joanitzescu, Davila és Bratiscanu pártvezérek várták. Érdekes incidens is volt az állomáson. Az expresszvonalat érkezett ugyanis Bukarestbe miniszteri kocsiiban Lepadatu Alexandru volt kultuszminiszter is. Lepadatu tudvalevőleg megtervezéséig hasonlít a jelenlegi pénzügyminiszterhez. Az állomáson lévő Maniura várakozók azt hitték, hogy a pénzügyminiszter érkezett a vonattal, akik körülvették és hangos tüntetést rendeztek ellene. Árulónak és gazembernek nevezték. Amikor a tévedés kitudódott, az incidens hangos nevetésbe fulladt.

Az „Adeverul” munkatársa beszélgetést folytatott Jorgával, aki a nemzeti párt további teendőire nézve a következőket mondotta:

— A nemzeti párt, úgy mint eddig, minden kérdésben intranzigens állásponton marad. Csak pártegységgel lehet biztosítani az ország jövőjét. Az eddigi pártvezetést egységes pártvezetésnek kell felváltania. A pártnak csak egy elnöke lehet.

Ata Constantinescu, Alexandru Constantinescu volt földmívelésügyi miniszter fia, a politikai porondra lépett. Beiratkozott a liberális pártba és a választásokon a bukovinai Radantzban fellép liberális programmal.

Egy hónap a cionista mozgalom szolgálatában

A Cionista Világszervezet proklamációja az Ijjar-akcióra

Cionisták! Erec Jiszráeli politikai rendszer-változásának hajnala a cionizmust az elé a roppant feladat elé állította, hogy a szellemi gyűrközés hosszú éveiben a politikai nevelés és eszmei propaganda szolgálatára felépített szervezetét, a gazdasági újjépítés eszközevé csoportosítsa át. A cionista szervezet, amely a politikai propaganda hordozója, az erkölcsi megújulás gondolatának képviselője és a nemzeti kultúra ébresztője volt, most a legnehezebb feltételek között praktikusán kellett megfeleljen a grandiózus kolonizáció megvalósításában a zsidó realpolitikának a világpolitikai viszonylatokba való beillesztésében, ujszerű pénzügyi eszközök teremtésében, gazdasági szakkérdések vizsgálatában és eldöntésében. A cionista mozgalom nemcsak, hogy kiálta az eszmének ezt a kemény próbáját, de a valóságban nem is sejtett erőket termelt ki. Londonban, Palestinában, Genfben, Rómában és más metropolisokban politikai képviselőket szervezett meg. Palestina héber iskoláit — az elemi iskolákat, középiskolákat és a technikumot — a szervezet vette át és fejlesztette tovább. A héber egyetemnek első pilléreit lerakta az Olajfák hegyére. Modern és nagyszerűen felépített egészségügyi apparátust rendezett be. Megteremtette a Keren Hajjeszódót és kiépítette a Keren Kajemetet. A kolonizációs budget, a legutolsó háborúelőtti évről viszonyítva, majdnem megszásszorozódott. Több mint negyven új mezőgazdasági település létesült. Egy hatalmas jelszóbank létesült. Számátlan fiatal embert látott el a szervezet jövődőlő életpályájához szükséges szisztematikus szakképzéssel és kidolgozta a bevándorlás és munkagondoskodás precíz rendszerét.

A cionista szervezet csak azért tudta létrehozni ezeket a teljesítményeket, mert a hosszú előkészítés idejében, a cionista idealizmus iskolájában, a lelkesedés lobogó lánggal égett, a meggyőződés sziklaszilárd alapokon nyugodott és az akarat megacélosodott. De ezeket a szellemi és lelki hajtóerőket csak úgy tudjuk megtartani és tovább fejleszteni, ha forrásuk nem apad ki, ha a cionista gondolat és annak hordozója, a cionista szervezet élő erejét és nagyságát megőrzi. És a cionista szervezet csak akkor fog tudni gazdasági feladatának megfelelni, ha egyszersmind hirdetője marad az eszmei propagandának, képviselője marad a nemzet-erkölcsi megújulás gondolatának és ébresztője marad a nemzeti kultúrának.

Cionisták! Eljött az ideje annak, hogy a cionista szervezet önmagára és erejének forrásaira eszméljen. Nem emészthetjük fel a pillanatot sürgős feladataiért való süfelfedt odaadásunkban az eszméknek és lelkesedésnek mind azt a tökéjét, amely az eszme előkészítésének és tiszta hirdetésének idejében felhalmozódott. Bizonyos az, hogy gondoskodnunk kell gazdasági alapjainknak fejlesztéséről is, de eljött az ideje annak, hogy a szívek és lelkek alapjait is regeneráljuk. Eljött az ideje annak, hogy a cionisták, akik a Keren Hajjeszódóért dolgoznak és áldoznak, akik a Keren Kajemetért munkálkodnak és adakoznak, újból meghallják és lelkük mélyébe vessék, hogy a cionizmus eljött a zsidó népet a rabságból és megaláztatásból megváltani, eljött, hogy újjáteremtse a zsidó embert és a zsidó kultúrát s hogy a cionizmust semmi más nem pótolhatja, igazságának erejét semmit sem gyöngítheti.

Cionisták! A cionista világszervezet végrehajtó bizottsága szótart intéz az egyes országos és országrészi szervezetekhez, az Actione

Comité tagjaihoz és mindazokhoz, akik hűen és odaadással szolgálják Cion gondolatát, hogy újra vegyék fel a harcot a cionista tanoknak a maguk eszmei tisztaságában való terjesztésére. A lelkek meghódítása a jelszó! A propaganda a mi számunkra mindig többet jelentett, mint csupán új tagoknak toborzását. Mialatt mi másokhoz beszélünk, önmagunkhoz szólottunk, saját lelkiismeretünkhez, barátainkhoz és hűveinkhez. Mialatt mi másokat tanítottunk, saját magunkat erősítettük meg a tanok igazságának hitében. Ilyen propagandának kell újból megkezdődnie az eszme hirdetésének, amely egyszerre másokkal szemben állít fel követeléseket és bennünket, magunkat kötelez, másokat tanít és bennünket, magunkat emlékeztet, az ébresztés és az öntudat propagandájára.

A cionista propagandát, a mozgalom erősítésének és fejlesztésének munkáját nem lehet meghatározott időhöz kötni. Mégis azt akarjuk, hogy a munka egyöntetűen és egyszerre induljon meg az egész világon.

Ennek a jegyében az 5686. esztendő Ijjar hónapját (1926 április 15—május 15-ig) a „cionista szervezet hónapjának” rendeljük el. Ebben a hónapban minden országban, ahol cionisták élnek, minden cionista munkát a toborzás és a tanítás szolgálatába kell állítani.

Nagy négyületeken és szűk körökben felnöttek és fiatalok, férfiak és asszonyok előtt, mindenütt kérdezzük a cionista programot. A szervezetet szélesítsük ki új tagokkal, akiknek öntudatát erősítsük meg a cionista tanok értelmének elmélyítésével. A cionizmus valamennyi politikai és szellemi vezéréhez szól a szózatunk, hogy munkaerejüket állítsák az akció szolgálatába. Az akció küszöbén gyűljenek össze megbeszélésre és határozzanak a cionista propaganda módszereiről és tartalmáról. De legyenek a helyükön, ha az akció megindul és ha a mozgalomnak szüksége van rájuk.

Cionisták! Készüljétek fel „a cionista világszervezet hónapjára”!

A Cionista Világszervezet
 Végrehajtóbizottsága

A Cuzisták biharmegyei szervezkedése

Nagyváradról jelentik: A Cuza professzor vezetése alatt álló fascisták, illetve antiszemiták az egész országban szervezkednek, hogy a közelgő képviselőválasztásokon önálló politikai pártként vegyék fel a küzdelmet. A szervezkedés vasárnap Biharmegyében is megkezdődött és ezzel kapcsolatban több cuzista-vezér látogatott el Biharba. Itt járt Catuneanu kolozsvári egyetemi tanár, továbbá Malai Titus szamosújvári teológiai tanár és Lascu Octavian propaganda-titkár, akinek társaságában Nagyváradról Fodor Péter tanár, Safirescu Alexandru teológiai tanár vettek részt.

Az első propagandagyűlést Csarnóházán tartották, ahol az emittet szónokok ismertették a cuzisták programját, igyekeztek a parasztságot ennek a programnak megnyerni és mindjárt meg is alakították a helyi szervezetet, amelynek elnöke Ciundru görögkeleti lelkész lett. Csarnóházáról Barátskára mentek át, ahol szintén megalakították a helyi szervezetet, onnan Feketevölgyre, majd Feketeóra mentek, ahol a propagandisták felhasználták azt az alkalmat, hogy országos vásár volt, amelyen 32 község lakossága jelent meg. Ma délelőtt Bál községben lesz gyűlés, azután Belényesen és végül Nagyváradon, ahol különösen a diákok támogatására számítanak.

Tripoliszt teljesen elzárták a külföldiek elől

Massolini újabb merénylettől tart. Az afrikai ut az olasz nemzet hatalmi megnyilatkozása

(Róma, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egész olasz közvélemény Mussolini afrikai útjával foglalkozik. A rövid beszéd, amit Mussolini tartott partraszállása alkalmával és amelyben azt mondotta, hogy utja nem egyszerű közigazgatási ténykedés, hanem az olasz nemzet hatalmi megnyilatkozása, különböző kommentárakra adott alkalmát. A „Massaggero” a következőket írja:

„A miniszterelnök szavaihoz aggódások is fűződnek, főként azonban önkényes magyarázatok, jellehet illetékes körök elismerték, hogy Olaszországnak megvan a joga, hogy olyan természeti kincsek és nyersanyagok birtokába jusson, amelyek az országban nem találhatók fel, vagy legalább is kismértékben. Itália igazságos és barátságos megállapodásokat fog létesíteni azokkal a törzsekkel, amelyek a kincsek fölött rendelkeznek. A miniszterelnök utja új ciklust jelent Itália életében, különösen Olaszországnak a koloniákhoz való viszonyában.”

Hasonló szellemben ír a „Popolo di Roma” is. Azt állítja, hogy Mussolini tripolisi útja történelmi pillanat. Crispi után Mussolini az első olasz miniszterelnök, aki teljesen átértékelte, hogy Itália

titteje a tenger. Olaszországnak a Földközi-tengerhez való állásfoglalása figyelmes és nagyon kiegyensúlyozott politikát követel, amely a legjobb uton van.

A lapok szerint Mussolini személyi biztonsága érdekében Tripolisban rendkívüli intézkedéseket fogantatosítottak. Rómából érkezett utasítás szerint a tripolisi olasz konzul még újságírók utlevelét sem látja el vizuálisan. A külföldieket külön ellenőrzés alá helyezték.

Meghitt újságíró-ismerőseinek azonban Mussolini nyilatkozott. Mindenekelőtt kijelentette, hogy a maga részéről soha nem fog hozzájárulni a germán népek bármilyen formában való megerősítéséhez, így legkevésbé engedni Ausztriának Németországhoz való csatlakozását. Ezzel határozottan megcáfolta az Olaszország és Moszkva közötti titkos egyezményről való híreket.

Rómából jelentik: Ugy hírlik, hogy Olaszország és Anglia között megállapodás alapján fog eljárni Abessziniá ellen. Az országot felosztják Olaszország és Anglia között.

Amerikai napló

Sportörület, táncjárvány és korrupció

(Newyork, április hó.) Amerikában a „pénzcsinálás” kívül semmire sem érnek rá az emberek, — legkevésbé az ünneplésre. Az egyházi ünnepekből a karácsony, húsvét és pünkösdből 1—1 napot tartanak meg. A zsidók megtartják mindenek előtt a Jom-kippurt, de a Roshassana és Pészach-ból csak az első napot. (Ez természetesen csak általánoságban — különösen a munkásság és a business-maneknél van így. Vannak itt is, ott honi értelmében vett, vallásos zsidók, ortodox hitközségek és ezek itt is csak úgy megtartják az ünnepeket, mint odahaza.) Hivatalos ünnep három van: Declaration-day. (A függetlenség kikiáltása 1776 július 4-én), labor-day és a Thank giving day, Labour day — a munka napja, azaz a munkásság ünnepe mindig szeptember első hétfőjén van. Ezt az ünnepet szigorúan betartják. Ezen a napon minden munka szünetel — a város kihalt, minden ép-kéz-láb ember kimegy a szabad mezőre. Ez a nap egyben a nyaralási szezon végét is jelenti. Itt minden természetesen, automatikus rendben folyik le: július 4-én kezdődik a „hivatalos” nyaralás — és labourdaykor ér véget. A másik nagy ünnep a Thank giving day, azaz a hálaadó nap, mely mindig november harmincadikára esik. Ez az ünnep az első angol bevándorlók, a puritánok emlékének van szentelve. A hagyomány szerint a puritánok egyszer a sok nélkülözéstől majdnem éhenpusztultak — mikor egy sereg pulykára bukkantak és így megmenekültek az éhenhalástól. — Ennek emlékére minden november 30-án pár százezer pulyka kerül piacra, mert nincs Newyorkban olyan ház, hol aznap ne ennének pulykasültet. A vasárnapot is szigorúan betartják — még a postát sem osztják ki. A zsidónapyokban természetesen szombaton zárnak és vasárnap tartanak nyitva.

Uniformizálás az egész vonalon

Amerikában az emberek külsej-belsőleg uniformizálva vannak. A társadalmi konvenciók oly felebbeszethetetlen kényszerítő erővel hatnak az emberre, hogy azok minden egyéni „extravaganciát” már csirájában elfojtanak. Sőt vannak bizonyos szokások, melyek direkt brutálisan nyilvánulnak meg és erőszakkal kényszerítik az embert, hogy alájuk vesse magát. Ilyen például „a szalmakalapviselés törvénye.” Május elején egy hét leforgása alatt minden ember szalmakalapot vásárol. A kalapüzletek késő éjszakáig nyitva vannak, az emberek valóságban tolongnak, hogy mielőbb szalmakalaphoz jussanak. A kalapok kilencvenöt százaléka a zsidói fazon színes szalaggal — azaz a panamakalap. A szalmakalapviselés szokásának kezdete nincs egész precízen meghatározva — de annál szigorubb az intézkedés a viselés határidejére. Newyorkban szalmakalapot csakis szeptember 15-ig szabad hordani! Ezt így parancsolja az utca törvénye és j j annak, ki ellene szegül. Szeptember 16-án gyerekcsoportok járnak az utcán s ha valami szalmakalapot látnak, diadalordítással nekiesnek, letűtik a kalapot a fejéről és összetépik. Ki ellenszegül

egy ilyen gyerekhadnak és megakarja mentetni kalapját, a legnagyobb veszedelemnek teszi ki magát. A gyerekek püfölni kezdik s ha vissza mer vágni, az utca népe is neki esik. Minden szeptember 16-án megvan a maga véres szalmakalap-áldozata.

Az európai ember, aki meg van szokva ahhoz, hogyha kimegy az utcára, ott valósággal szabadgyakorlatokat végezhet a karjaival — majd jobbra, majd balra lobogtatva kalapját. A gazdaságos és praktikus Amerikában, szinte teljesen kikészöbölték ezt az energia-, idő- és anyagpazarló, ósdi európai szokást. Ha üzletbe, hivatalba megy be, vagy kijön onnan az ember, soha nem köszön. Az utcán találkozó ismerősök egyszerű „Halló” kiáltással köszöntik egymást és a kezükkel integetnek. Csak az V-ik Avenue lakói azok, akik mikor vasárnap délelőttöként cilinderesen és szakotban sétálnak a Central Park mentén — a lady-k előtt kalapot emelnek és hangos „How do you do”-val köszönnek.

My girl — my boy

Amerikában minden valamirevaló fiúnak van egy „lány”-a — és minden lánynak megvan a maga „fiúja”. Ez körülbelül ugyanaz, mint odahaza: minden lányak-fiúnak megvan a maga ideálja. Csak hogy míg az óházában az ideál mindig egy elilított személy, a két fél között fennálló kapcsolat pedig mindegyik igyekszik leplezni és eltitkolni — addig ez Amerikában egy nyílt, társadalmilag elismert és respektált viszony. Ha egy fiú megismerkedik egy leánnyal egy „party”-n, azaz zsuron és udvarolni akar neki, akkor első kötelessége „to take her out”, vagyis newyorki magyar nyelven szólva „ki kell vigye a leányt”. Ez any nyílt jelent, hogy a fiú este elviszi a leányt mo ziba, színházba, vagy más szórakozó helyre, aztán megvacsoráztatja és taxin hazaviszi.

Persze ez a kivétel nem megy öletszerűen — a rend országában ennek is megvannak a maga szigorú betartott törvényei. A fiú köteles a leányt minden szerdán és vasárnap este „kivinni”. — A négereknél a péntek és a vasárnap a kötelező. Ezt olyan pontosan betartják, hogy egy alkalommal például egy K. H. ifjúsági megbeszélés összehívásáról volt szó. Megállapodunk egy dátumban, de mikor a naptárból kintant, hogy ez a nap szerdára esik, el kellett halasztani az összejövetelt. Ki fog szerdán este a gyűlésre menni? Természetesen a leány a fiuval garde nélkül megy el és senki sem ütődik meg rajta, ha éjfélkor, vagy éjfélután megnak hazá. Az a fiú elmegy a leányhoz és a háznépe nem hagyja a fiatalokat egyedül magukra — az a fiura nézve nagy sértés. De a fiú nem is él vissza a helyzettel. Az a fiú, ki több ideig jár ki egy leánnyal, feltétlenül el is veszi feleségül. Ez, — a nő és férfi közötti viszony az amerikai társadalmi és erkölcsi felfogásban gyökeresik s ha valaki vét ez ellen, nem csak a társadalom, — de a bíróság is igazlatlanul eljár ellene.

Tánc, tánc, tánc

Talán sehol sem dühög annyira a táncörület, mint Amerikában. Minden második-harmadik utcában táncteremek vannak, egyik bál a másikat éri. Ha a háznál egy fiú a leánnyal együtt van, rögtön táncperdülnek és az „Ah Katarina” népszerű dallama mellett a végkimerülésig járnak a „császtán”-t. A zenét az érzéki, buja jazz band szolgáltatja, vagy a „viktrola” azaz a gramofon. A viktrola minden háznál elmaradhatatlan butordarab. A „jobb házakban” villamos zongora van. A bájos házi aszerony hátrahagyott kezekkel ül a zongora-széken és ritmikus lábmozdulataival oszlja ki az ártíkat ebből a rettenetes instrumentumból. Ujabbban mindezt rádió szerelnek fel. Rövidesen nem lesz olyan lakás Newyorkban, hol ne lenne rádió. Egy valamirevaló házalék 100—150 dollárba kerül — persze van olyan is, melynek 3—400 dollár az ára.

A korrupciós Amerika

Egy ismerősöm azt mondta: a háboru előtt 3 korrupciós állam létezett a világon: Törökország, Oroszország és mindenekelőtt Amerika. Engem ez borzasztóan meglepett — de nemsokára rájöttem, hogy itt valóban a bírótól az ucsarkai rendőrig mindenkit meg lehet vesztegetni. Egy Kolozsvár környékéről kiszárazott ember cukorkatálatet nyitott, az üzlet szempontjából előnyös lett volna, ha egy nyilvános telefonállomást tud bevezetni. Azonban a kiszállott inspektor kifogásolta, hogy a helyiség igen kicsi. Végre egy régebbi amerikaius kitanította, hogy miként lehetne az üzletet „meguagyobbítani”. Az említett kereskedő újból kihívatta az inspektort, a kezébe nyomott egy pakli dohányt és 3 dollárt — negyednapra megvolt a fülke. — Egy ismerősöm sétált a Times Square-on. Hozzálép egy obskurus alak és briliáns ékszereket kínál megvételre. Ismerősöm sejtette, hogy valami tolvajjal van dolga. Alkudozói kezdett az árura, míg sétaközben az első rendőrposzthoz érték, elmondta neki a történeteket és felszólította, hogy tartózhassa le a tolvajt. De legnagyobb meglepetésre a rendőr — őt, a feljelentőt kezdte igazolni és a végén boldog volt, hogy ép bőrrel szabadult meg. T. i. a rendőr és a zsebmésző egy kézre dolgoztak. — Amerikában „prohibition” — azaz szesztilalom van, de azért nincs az a finom pezsgő, cognac, likőr, amiből ne lehetne kapni quantum satis. A szeszcsempészők, vámhivatalnokok és detektívek egész fantasztikus összegeket keresnek ezen a business-en.

Amerika szeszvédője: a sport

Amerika a sport hazája. Nagy súlyt helyeznek a testnevelésre és az egészséges testedzésre. Ezért látni annyi friss, rugékony járásu hölgyet és urat az utcán. Persze a sportszeszvédő is egész szépen virít itten. Ez a szeszvédő különösen a box és a baseball matek-eken mutatkozik. Mindenbox mérkőzést sok ezer ember néz végig, pedig ha egy valamire való bajnok mérkőzik a legolcsóbb jegy ára 5 dollárba kerül. A legvadabul tombolnak a szeszvédők, ha egy fekete mérkőzik, egy fehérrel. Egész Newyork oda van az izgalomtól, hogy a nyáron a két világbajnok: Wells és Dempse mérkőzni fognak. A baseball — egy a nagy mértára emlékeztető játék — Amerika legnépszerűbb labdajátéka. Egy-egy nagyobb mátek et 30—40.000 ember néz végig. Hogy milyen nagy jelentősége van egy base-ball mateknak arra jellemző, hogy mikor a Newyork University legyőzte a Columbi University csapatát — a rektor a győzelem örömeire kétnapi egyetemi szünetet rendelt el.

Kun Adalbert

Jorga is Maniu ellen fordul?

A „Vilóru” szerint a nemzeti párt vasárnapi kongresszusán szenzációs események fognak történni. A szenzációt Jorga levele fogja képezni. Jorga el sem megy a kongresszusra, levelét Tasea professzor fogja felolvasni. A levél — a „Vilóru” szerint — rendkívül energikus hangú lesz és szóvateszi a pártelnökség kérdését, majd rámutat Maniu hibáira, akit felelősé tesz a párt jelenlegi helyzete miatt. Végül kijelenti Jorga, hogyha álláspontját a kongresszus nem teszi magáévá, úgy politikai barátaival együtt visszavonul akciósabadságát. A liberális lap szerint a levél a parasztpárti tárgyalásokkal is foglalkozik. Jorgánál számos intervenció történt, hogy vonja vissza a levelet, de ezek a lépések eredménytelenek maradtak.

Zongorák

gyári lerakata, gyári árbán részletre is. **Stornberg**, — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Az Uj K nagyintézőb ban helyszü meg a Pale Hajjeszód je

lelkesséssel bizottság az rektórium á megállapított gadja és ez cionisták mi irodánk a fe közvetlenül fogott az új sához és munkabizott ben mint vi megszervező azon városok és követke nagymértékű hajtásának s megújításá ugy a helyi csoportok ve központot er

ban nagy ne gazdasági he krízis fokozó tási agitáció zsidóság figy is meggátolta ben. Ezen ne kenységre ösz ép a cionistá lódást okozot cionistáknak lett volna a venniök. Ehe erősbödd köz szomorú ered tokkal is igaz

következő hel lean, Carans Gheorgheni, outa-Mare, Mercurea-Cinc Timisoara, Tá Odorheiu, ZÁ propagandák Paleszina-film film hatását említett okok

27.500.000 le össze 213 új lej értékben. 1.299.168 lej központunkna megfelelő szá átutaltunk Lot

állapítható ug nál egy cca 1 az eredmény jegyzési állom alatt legalább folytina. Sulyo új jegyzések s dott és ilymó jegyzések és a akaró jegyzék szegek pótlása tükben. S ha e zések his szám szonyok rovásá hetünk volna nek Palesztiná kell, hogy legy szesült volna.

van remény az elsősorban a Sz vezetői teljesít jesszóddal szem ismerni a zsidó Alsó támogató

ZSIDÓ KÖZÉLET

A Keren Hajjeszód feléves mérlege

Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában a nagytöbbbizzottsági ülésről szóló beszámolómban helyszüke miatt csak röviden emlékeztünk meg a Palesztina-alapok jelentéseiről. A Keren Hajjeszód jelentését itt ismertetjük:

A VI. országgrési konferencia egyhangu lelkesedéssel magáévá tette a Keren Hajjeszód-bizottság azon javaslatát, hogy a londoni direktórium által Erdélyre az 1925—26. évre megállapított 6000 fontnyi kontingenst elfogadja és ezen összeg előteremtésére az erdélyi cionisták mindent el fognak követni. Központi irodánk a fentemlített cél elérése érdekében közvetlenül a konferencia lezajlása után hozzáfogott az új munkaév programjának kidolgozásához és megvalósításához. Az új központi munkabizottság megalakulása után, ugy helyben mint vidéken megindult a gyűjtési munka megszervezése és a munka reorganizálása mindazon városokban, ahol bármely okból visszahagyott következett be. Első feladatunk volt a nagymértékben felszaporodott hátralékok behajtásának szorgalmazása és a lejárt jegyzések megújítása. E célból körlevelekben hívta fel egy a helyi K. H.-bizottságok, mint a helyi csoportok vezetését, hogy a munkában a központot erélyesen támogassák.

Munkánk elé azonban már az első napokban nagy nehézségek toronyultak. Az egyik a gazdasági helyzet rohamos leromlása és a pénzkrisis fokozódása, a másik a megindult választási agitáció volt, amely elvonta ügyünkől a zsidóság figyelmét és munkatársaink egyrészt is meggátolta a Keren Hajjeszód tevékenységében. Ezen nehézségek még fokozottabb tevékenységre ösztönöztek, de ezeknek közepette ép a cionisták táborának nagyrésze nagy csalódást okozott. Ezekben a súlyos időkben a cionistáknak még fokozottabb mértékben kellett volna a Keren Hajjeszód-munkában részt venniük. Ehelyett azonban egy mindinkább erősödő közöny kezd lábrakapni, amelynek szomorú eredménye az alábbi számszerű adatokkal is igazolható.

A konferencia óta a központ kiküldöttjei a következő helyeket látogatták meg: Arad, Belean, Caransebeș, Bistrița, Brșov, Dej, Gheorgheni, Jibou, Lugoj, Oradea-Mare, Somouta-Mare, Marghita, Cehul-Silvaniei, Reșița, Mercurea-Ciuc, Sătmăruș, Simleu-Silvaniei, Gherla, Timișoara, Târnăveni, Sighișoara, Toplița-Română, Odorheiu, Zalău. A felsorolt helyek legtöbbször propagandák szolgálatába állítottuk a legújabb Palesztina-filmeket is. Kihaszánlni azonban a film hatását kellően nem tudtuk az előbb említett okokból.

Jegyzési állományunk február végével 27.500.000 lej volt. A konferencia óta mindössze 213 új jegyzést szereztünk másfélmillió lej értékben. Bevételünk volt február végéig 1.299.168 lej, amelyből átutaltunk londoni központunknak 1.095.339 lejt. Az elmúlt év megfelelő szakaszában befolyt 548.870 lej és átutaltunk Londonba 471.923 lejt.

Ha a fenti adatokat összehasonlítjuk, megállapítható ugyan a bevételnél és az átutalásnál egy cca 130 százalékos emelkedés, azonban az eredmény nem mondható kielégítőnek, mert jegyzési állományunk alapján az elmúlt idő alatt legalább kétmillió lejnek kellett volna befolyania. Súlyosbítja a helyzetet az is, hogy az új jegyzések száma csak kismértékben szaporodott és ilymódon a lejárt, de meg nem újított jegyzések és a fizetni nem tudók, vagy nem akaró jegyzők jegyzéseiből be nem folyt összegek pótlása nem történt meg a kellő mértékben. S ha ezen nagy hátralék és az új jegyzések kis száma részben a rossz gazdasági viszonyok rovására írható is, jobb eredményt érhetünk volna el, ha a KH. azok részéről, akiknek Palesztináért dolgozni és áldozni szívégyük kell, hogy legyen, megfelelő támogatásban részesültek volna.

E munkaév második részében csak akkor van remény az elmulasztottak pótlására, ha elsősorban a Szövetség helyi csoportjai és azok vezetői teljesítik kötelességüket a Keren Hajjeszóddal szemben és kötelességüknek fogják ismerni a zsidó testvéreiket is az Országépítő Alap támogatására megnyerni. Ez ma nemcsak

cionista kötelesség, hanem az erdélyi zsidóság érdeke is, mert országgrészükből mind nagyobb számban kivándorló testvéreink részére csak úgy tudunk elhelyezkedési lehetőségeket terem-

teni, ha az építő alapok erősítésével gyorsítjuk az ország befogadóképességének növekedését. A Palesztinahivatal jelentését holnapi számunkban ismertetjük.

Nyolcévi fegyházra ítélte Márffy Józsefet a budapesti kuria

A bombapör többi vádlottját felmentették

(Budapest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kuria tegnap tárgyalta Márffy József és társainak bűnügyét. A törvényszék Márffy Józsefet és Marosi Károlyt kötéltálati halálra, a többi vádlottakat fegyházra és börtönbüntetésre ítélte.

A Tábla, — mint ismeretes — valamennyi vádlottat felmentette és egyedül Márffy Józsefet a francia követség ellen megkísérelt merényletért hat-

évi fegyházra ítélte. A Kuria a bombapörben a Tábla ítéletét helybenhagyta, kivéve annak Márffyra vonatkozó részét. Márffy büntetését, akit a Tábla a francia követség ellen megkísérelt merényletért hatévi fegyházra ítélte, nyolcévi fegyházra ítélte el, mert bűnösnek találta Racsay Károly képviselő és Miklós Andor ellen megkísérelt merénylet-ügyben is. A többi vádlott felmentését helybenhagyta.

Forradalmat kíséreltek meg a portugál radikálisok

A puccs egy éjszaka alatt összeomlott. Portugáliának designált bécsi követe is részt vett a puccsban?

(Lisszabon, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A radikálisok Lisszabonban fölkelést kíséreltek meg, amely azonban teljesen összeomlott. A fölkelők rohammal akarták bevenni a Lisszabonban lévő San José erődöt, a republikánus gárdát pedig internálni akarták. A kormány idejekorán értesült a fölkelés kísérletéről és nagyszámu katonai és rendőri készütséggel várta a megrohanást. A miniszterslnők és a hadügyminiszter a kormányzósági épületbe vonultak és innen adták ki utasításait. Első intézkedésük a kávéházak és klubok bezáratása volt és a járművek lefoglalása. A lövöldözések éjjeli három óráig tartottak, amikor a nyugalom teljesen helyreállott.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Vazga Simoes, Portugália volt berlini követe, aki a bécsi követségi állásra volt kijelölve, szintén résztvett a fölkelés előkészítésében. A kormány egyelőre elállott attól, hogy Bécsbe küldje és Simoest várakozási állományba helyezte. Bécsben egyelőre nincs Portugáliának diplomáciai képviselője, minthogy M. E. Santos Tavazes két hét előtt elhagyta bécsi állomáshelyét. Ha ügyét tisztázta, nyomban elfoglalhatja állását.

Három nap óta állandó működésben van a világ legnagyobb tűzhányója

A Hawai-szigetecsoport egész nyugati partvidékét elpusztította a Mauna Loa. Több ezer ember lett a katasztrófa áldozata. Hajókat süllyesztett el a tengeralatti borzalmas földrengés

(London, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Honolulu-ból jelentik, hogy a Mauna Loa vulkán tegnap óta működésben van. A tűzhányó hatalmas lávafolyamokat bocsát ki magából. A tenger borzalmas hullámozása elpusztította a sziget egész nyugati oldalát. Újabb kábelátvitart szerint a Hawai-Sandwich-szigetecsoport vulkánikus kitérőse egyre katasztrófálisabb méreteket ölt. Néhány nappal ezelőtt a Hawai-szigeteken erős földrengések voltak, amelyeket sürű egymásutánban, sürű erupciók követtek. Az április 10. ről 11. re virradó éjjel volt az első kitérés, amelyet nemsokára két más, még sokkal pusztítóbb kitérés követett. A Mauna Loa nevű óriásvulkán, kettős kráteréből mérhetetlen látványosságok törtek elő és a Csendes Óceán felé rohantukban mindent elpusztítottak, ami útjukba akadt. Pillanatok alatt óriási kiterjedésű öserdők és ültetvények estek áldozatul a hegyoldalról alázuhanó lávafolyamnak.

Magán értesülések szerint az első kitérés a Kilanea kráterből szakadt fel, míg a másik kettő a Mauna Loakráterben támadt. A két kráter között mintegy 50 kilométernyi távolság van. Az első erupció hatalmas földrengés és földalatti moraj kísérte, majd a csillagos éjszakába belesüvöltött a Kilanea-kráterből kitérő lávagejir, amely narancssárga fénybe borította a környéket. A mérhetetlen magasságból visszazuhanó lávaoszlop pozdorjává zúzta a Csendes-Óceánnak ezen a részén tartózkodó hajókat. Később megismétlődtek a kitérések, amelyek áthatolhatatlan füstfelhőbe borították a tűzhányót. A még épségben maradt hajók ekkor már hanyatthomlok menekülne igyekeztek a Nuhamu, Kauni, Oahu, Mani, Kahoolawe és Hawai szigetek közelébe.

A borzalmas lávakitérésekkel egyidejűleg az Óceán is nekivadult. A szigetecsoport közelében volt hajók iszonyatos vizalatti földrengést éretek, amelynek következtében hatalmas szökőár keletkezett. A többemeletnyi magasságu hullámmal rávetette magát a sziget nyugati partjára és városokat, falvakat döntött romba. Az emberáldozatok számát még nem lehetett megállapítani, de hozzávetőleges becslés szerint a katasztrófa folytán több ezer ember lelte halálát. Számos hajó teljes legénységgel és szállítmányával elsüllyedt.

Állandó közapor és hamussó hull alá az elpusztított területekre. A kráterekből állandó tűznyalábok törnek elő.

A hawai obszervatórium legutóbbi megfigyelései szerint a Mauna Loa, amely a világ legnagyobb tűzhányója, bizonyos rendszer alapján, minden 8—9 évben ki szokott törni. Es mert az előző kitérések rendszerint a napéjegyenlőség idején történik, arra következtetnek, hogy ezuttal példátlan katasztróffával állanak szemben. Ezt bizonyítja a kidobott hatalmas látványosság is, amely a sziget nagyrészt beleperte.

A legnagyobb a szigetecsoportok között a Hawai-szigettenger (Sandwich-szigeteknek is nevezik), amelynek 11.000 kilométeres kiterjedése van. Az egész szigetecsoport egy vulkánláncolatot képez. Főkráterei, amelyek intőzatos kitéréseik folytán jajjal és szenvedéssel írták be nevüket az emberiség történelmébe: a Mauna Kea (4547 m.) és Mauna Loa (4498 m.) Míg a Mauna Kea kialyóban lévőnek látszik és erupcióival már jó ideje nem tartja megremegésben a babonás benszülötteket, addig a Mauna Loa — a katasztrófa okozója — beláthatatlan idők óta folytonos aktivitásban van és mint a benszülöttek állítják, messzi területekre okádja a tüzet és a sietgő látát.

A Mauna Loa kráternyílása az április 10—11. iki kitérés napján több, mint ezer hektár nagyságu volt és ebből a félelmetes hegytorokból széles csikokban hőmpölygött elő a vulkán gyomrának mindent romboló terméke. Ettől a vulkántól délre, 1360 méternyi magasságu a Csendes Óceán színe fölött nyílik a másik hatalmas kráter, az előzőnél is nagyobb Kilanea. Ennek a kráternek mélyét fantasztikus formákba kövesedett láva képezi, szédületes szakadékokkal, amelyekből gyakori időközökben véstjéslő sivitás kíséretében lángnyelvek és gigantikus tűzoszlopok törtek elő.

E vulkánikus vidék tragikus eredetiségét a kráter közepén lévő „Tűztó” képezi, amelyet a sziget benszülöttel az örök tűz lakásának neveznek. A benszülöttek mitológiája azt tartja, hogy Pélé, a tűz istennője e pokoli tó közepében lakik. A tóból, amelynek felszíne folytonosan változik, mint egy misztikus artézi kutból folyékony láva-gejirek, biborvörös lángoszlopok emelkednek ki, fantasztikusnál fantasztikusabb formákat öltve.

Japánban öl az átok

Japánban az 1905-ben született leányok tömegesen követnek el öngyilkosságot, mert egy egyházi átok szerint az, aki ebben az évben született lányokat feleségül veszi, önmaga sírját ássa meg. Az ilyen leány fecsegő, pletykázó és erkölcstelen lesz. Furesa kabala, csaknem olyan bornirt és ostoba, mint a legtöbb horoszkóp, amelyet az emberi élet jövődjére vonatkozólag felállítottak. Ha szellemeskedni akarnánk, azt mondhatnók, hogy a legtöbb leány és asszony valamilyen rossz csillagzat alatt született, mert hiszen ami a fecsegést és pletykát illeti, egyetlen évfolyam szülöttjei sem nélkülözik ezeket a tulajdonságokat.

A dolgot azonban nem lehet szellemeskedéssel elintézni, mert a japán egyházi átok vére megy: élete jogosult, talán szép, talán egészen helyes leányokat foszt meg az életüktől. És miért? Talán bűnöztek, talán máris bebizonyították az átok igazát? Bizonytalán nem. Hóhéruk egy fikció csupán, az emberi agyvelőnek legveszelmesebb képzelgése, mely rombolóbb a földrengésnél, borzalmasabb a pestisnél, mert áldozatait a tudat gyötrelmével, az eredendő szégyen kínjával halmozza el.

A tolvajt börtönbe vetik, a társadalmi felforgatókat felakasztják, a gyilkost hóhérkézre adják, de azt, aki képzelgéseinek kéngezővel fertőzi meg az élet szentségét, a nem töle nyert élet jogát kobozza el, — azt tekintélynek ismerik el, az szabadon garázdálkodhat, sőt állami és társadalmi védelemben részesül.

Az európai felvilágosodott társadalom az ilyen „keleti” esetekkel szemben rendszerint büszkén hivatkozik arra, hogy ilyesmi csak Japánban, vagy Kókin-kinában történhetik meg. Nincs hamisabb ennél az érvelésnél. Európai társadalmunk, egész jog- és erkölcsi rendszerünk telve van még ilyen „keleti” csökevényekkel, konvencionális hazugságokkal, patológikus tévelygésekkel, melyek az emberi boldogságra törnek, melyek eleve határozzák meg a sorsokat. Holott az egyéniség belső adottságainak külső megvalósítása az egyén legszenzibb joga, melyet aki elkoboz, megbénít, visszafeljeszt: csak fokozatokban különbözik az emberi élet gyilkosaitól.

A pusztá fizikai lét még nem jelenti az életet, nem jelenti az élet értelmének beteljesülését. Az emberi élet a vágyak, hajlamok, ösztönök beteljesülése és szabad kifejlése nélkül — pusztá vegetáció csupán, nem több, mint az állati lét, melyről pedig hivatásos bölcseleink mint alantasabb, közönségesebb és emberhez nem méltó valamiről szoktak megemlékezni.

Aki örömet gyilkol, életet gyilkol, tegye ezt bármilyen intencióval és bármire hivatkozva. Természetesen ahhoz sem volna joga senkinek, hogy az öröm lényegét, tartalmát a maga kedélybeli és világfelfogásbeli adottságai szerint határozza meg — a mások számára. Eppen ez az a motívum, amelynek alapján a legtöbb társadalmi hazugság létrejött és kellő virulenciába csapott át.

A japáni eset szinte iskolapéldája annak a szörnyű ténynek, hogy az emberiség mai viszonyai között a legsúlyosabb lelki és végzetbeli rabszolgaságban él, hogy az egyéni szabadságról zengett énekek a szemtelen hazugságoknak szentimentális kottákra szedett melodíái, amelyeknek hamis hangjai mellett csak azok vidulnak, akiknek ez a vidulás egyben érdekeiket is szolgálja.

Az ember magában hordozza: vérségének és hajlamainak mélységeiben sorsát és végzetét. Emberi nagyság, szépség, igazság, jóság csak a sors teljességében érvényesülhet igazán, a legkisebb gátak és a legmesszebbre kitolt önrendelkezési jog keretei között. Kinek van eredendő joga, akár egyéni képzelgéseinek, akár egyéni babonáinak befolyásával a sors teljessége elé feszülni? Isten, élet, emberi jog alapján talán? Minden igazi erkölcs, minden igazi szeretet egyetlen egy szempontot ölel fel: minél teljesebb boldogságot adni az egyénnek, minél több lehetőséget adni egyéni adottságai kiélésére, azzal a természetes feltétellel, hogy egyéni boldogsága senki más boldogságát nem

tapossa el, senki más létfeltételeire nem tör. Atkozó, aki egész sereg ember életének át kát idézi fel: átkozottabb, istentelenebb a gonosztevőnél is. Az élet célja — valljuk meg — végeredményben mégis csak az élet, mint minden lehetőségek, realitások foglalata. Élet nélkül nincs jóság, nincs szeretet, nincs öröm — s ha ezek nélkül kell élnünk, jobb, ha meg sem születünk. A japáni egyházi átok egy egész sergártatlanleány életére, mert boldogságukra, jövőjükre, örömükre tört. Megfosztotta őket a csók, a szenvedés, az ujjongás, az anyaság örömétől, megfosztotta őket végzetüktől, mely minden emberi élet ízét, színét, végtelenségét és egyben korlátját jelenti.

Hatvanötmillió dollárnyi kárt okozott az amerikai petróleumkatasztrófa

A háboruskodó tróstrók újabb összecsapása. Texasban felrobbantották a Standard Oil Company egyik hajóját. Husz ember meghalt, harmincan megsebesültek

(Newyork, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A sanlouisi nagy petróleumháborúságról, amelynek hihetetlen mennyiségű nyersolajkészletek estek áldozatul, újabb azt jelentik, hogy a gyújtogatásból eredő tüzet végre sikerült lokalizálni. Három rezervoár, amely 77 millió barrel petróleumot tartalmaz, még lángokban áll. A kárt 65 millió dollárra becsülik.

Ezzel szemben még nem ért véget a két legnagyobb amerikai petróleumtróstró hadjárata egymás ellen, sőt újabb merényleteket készítenek elő a konkurrens vállalat telepei ellen. A texasi Port Arthurban a Standard Oil Company egyik tankhajóján, mialatt éppen 90 ezer hordó petróleumot vámoztak el rajta, borzalmas robbanás történt, amelynek következtében husz ember meghalt, harmincan megsebesültek. Sanlouisban tegnap ismét több petróleumtartály repült a levegőbe. A robbanás környékén olyan tűz és füst van, mintha tűzhányó tört volna ki. A kár olyan nagy, hogy feltétlenül kihatással lesz a petróleum-árak legközelebbi kialakulására.

Ujból kitört a szefard-harc a kolozsvári ortodox hitközségben

A hitközség előljáróságának felhívása

(Cluj Kolozsvár, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközségben két évi béke után újra föllángolt a háborúság. Turbulens elemek, akik a vallásosság örve alatt állandó kerékkötői voltak a hitközségi élet konszolidációjának, a szefardok, fölhasználva a közönség választásokat követő idők zavaros állapotát, azt hitték, hogy elérkezett a pszichológiai pillanat, amikor ismét folytathatják destruktív működésüket.

Minden eddigi megállapodás fölborításával és a törvény kijátszásával új hitközségre akartak kormányengedélyt kieszközölni és egy tekintélyes kolozsvári ügyvédnek nagy összeget is ajánlottak föl arra az esetre, ha az önálló hitközség megalakulásáról szóló kormányhatósági engedélyt kieszközli. Ettől függetlenül is akciót indítottak Bukarestben a kormánytól és már majdnem sikerült fölvezetnie a minisztert, amikor a hitközség vezetősége tudomást szerzett a készülő kampányról és megfelelő fölvilágosító munka után a miniszter maga is meggyőződött a szefardok lehetetlen és indokolatlan, főleg pedig törvényellenes aspirációiról.

Az országos botrányt meg lehetett akadályozni, de az anyahitközségnek eközben tudomására jutott az a fölháborító eset, amiről az Uj Kelet már hirt adott, hogy tudniillik a szefard csoport néhány tagja a hitközség által javadalmazott metszöt valósággal fölbujtotta arra, hogy gabellamentesen végezze a baromfi rituális vágatását.

A gabella — ez köztudomásu — a hitközség jövedelmének gerincét teszi és ennek évekre visszamenő elikkasztása olyan bűn, amif zsidó lelkiismeret nem bír el. Már pedig a szefardok sokezer lejjel károsították meg azt a hitközséget, amely a konszolidáció éveit intézményei rendbehozásával akarja kitölteni. Nyolcmillió költséggel épített a mikvét, iskolát akar fölépíttetni és olyan kultuszélet kíván ebben a régi és nagy hitközségben intézményesíteni, amely méltó legyen Erdély fővárosához és zsidó közülete tradícióihoz.

A nemes fölháborodás hangján tiltakozik a hitközség elnöksége egy más helyütt közreadott jiddis nyelvű fölhívásában az ellen, hogy egy kis csoport állandóan lefoglalja a hitközség anyagi és szellemi erőit. A fölhívást magyar fordításban itt adjuk:

Mégha — tegyük fel — képzelgésnek igazá is volna és minden 1905-ben született japán leány tényleg bűne született e földön, akkor sincs joga senkinek tölük a bűnözés jogát átokkal megvonni. Mert az élet végtelen, a bűn néha szükség. Anatole France mélyseges bölcseséggel figyelmeztette a bűn ellenségeit, hogy csöszködésükkel a jóság ellen vétének, mert hiszen bűn hijján nem tündökölt az erény. Hagyjuk az életet, az majd megmutatja a helyes utat. Emberi képzelgés ne vétsen végtelensége ellen, átok ne zavarja meg igazságait. Hagyjátok meg az élőknek az élet jogát, mert egyebük sincs. És ez is tele van eredendő veszedelmekkel. (s. l.)

„A közönség tájékoztatására közöljük a következőket: A hitközség közgei minden kérését kizáróan magállapították, hogy a szefard metsző, aki éppen úgy, mint a többi szefard funkcionárius — hitközségünk pénztárából kapja fizetését — készpénz ellenében gabella-jegy nélkül vágott és ilyen módon a hitközségnek már eddig is kiszámíthatatlan anyagi kárát okozott. A hitközség beszedje abbéli köteletségéhez hiven, hogy a hitközségben a „kasrusz“-ra ügyeljen, figyelmeztetést bocsátott ki. Ebben utalt a szefard metszőnek régebbi botlásaira, valamint mostani minősíthetetlen eljárására is és e tények mérlegelése és a Sulchan Aruch rendelkezései alapján a szefard vágást hitközségünk tagjai részére tiltotta és azt „törő unövelő“-nak nyilvánította.

A hitközség módot és eszközt fog találni arra, hogy megfelelő intézkedésekkel megvédje a hitközség anyagi érdekeit. Ugy halljuk, a szefardok arra készülnek, hogy félrevezessék országunk rabbijait és rágalmakkal a mi helyi jelentőségű ügyünkbe illetéktelen beavatkozást akarnak provokálni.

Felhívjuk a tisztelt rabbi urakat a Tóra és saját tekintélyük megóvása érdekében, hogy tartózkodjanak minden írásbeli illetéktelen beavatkozástól, vagy véleménynyilvánítástól, mert ha a szefardoknak van valami követelésük, akkor annak eldöntésére a Központi Iroda által választott bíróság van hivatva. Amennyiben e figyelmeztetésünk nem járna eredményre, kénytelenek leszünk érdekeinket minden rendelkezésünkre álló törvényes eszközzel megvédeni. Tagjainkat pedig figyelmeztetjük, hogy a „kasrusz“ és a hitközségi élet minden más vonatkozásában egyedül és kizárólagosan a hitközségi beszedin hivatott dönteni.

Az autonóm ortodox hitközség elnöksége.

Ha művészi kivitelű fa, vas, vagy rozbutort és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Szóhely & Róty
Erdélyrészi Butorgyár R.T.
Állandó butorkiállítását. Valódi Bősöndör, Stingl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, továbbá furniok és klosterneburgi enyvezett lemezek nagy választékkal.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festett, tisztított.

(Cluj-dösitőjato kolozsvár hátterü, Vádlottke Cojan ez aki — a bizottság tések elle egyéneke állapított A ha mes törza vezető r szerint a ben közv A vad nap folyo lentették, másukat fenyegeté telmüleg összekötte rint a viz karta ki tanukból szített és írását me tartotta a megrázó v következő — Er — mordo tásokat kö ezredes u elkövetter ratott és Midöa jel azt válasz érted!

A tan jelentette, levö egyé maguk sz biróság fi vizsgálat halasztotta

Marine
klv

(Padov munkatárs dinamikus művész-típu majd Paris mek rövidé fiatal írók nstti a „E rista manife manifs:tum

Marinet Jelenleg Ro egyike a fa tehát az a tésát megel

A zsufö ges hangula cista kíséret előadást kel ság azonban akarta halla és a hallgat lyett, hogy egy rendki mondott. Be gatökhöz int a milaroi di

— A di az Élet, de tet jelent, t nem lehet.

Majd a ellen tartott rista beszéde ryuak voltak és elhallgatöl

Ezután k a németorszá cikke ellen

Vesztegeléssel vádolt ezredes- orvos a kolozsvári hadbírótság előtt

(Cluj-Kolozsvár, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy két éves feljelentés alapján a kolozsvári hadbírótság előtt ma egy titokzatos háttérű, bonyolult pör került tárgyalás alá. Vádoltként egy magasrangú katonatiszt: J. Cojan ezredes, volt katonai főorvos szerepelt, aki — a vád szerint — mint a betegvizsgáló bizottság elnöke, nagyobbösszegű megvesztegetések ellenében rokkantoknak nyilvánított olyan egyéneket, akikről az ellenőrző vizsgálat megállapította, hogy egészségesek.

A hadbírótság előtt állottak még Jon Comes törzsmester és Grün Emánuel szakaszvezető másodrendű vádlottak, akik a vádirat szerint a katonaszabadságokat provizió ellenében közvetítették.

A vád 17 tanút vonultatott fel az egész nap folyó tárgyaláson, akik egyhanguan kijelentették, hogy a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaikat csak kényszerből, a bezárással való fenyegetés következtében tették meg és egyértelműleg tagadták azt, mintha Cojan ezredessel összeköttetésben állottak volna. Allításuk szerint a vizsgálóbíró kardjával hadonászva csikarta ki erőnkerejével a vallomást a terhelő tanúkból és azokat, akik a főhadnagy által készített és jegyzőkönyvbe foglalt vallomás aláírását megtagadták, elzáratta és napokig fogva tartotta a hadbírótság börtönében. Különösen megrázó volt Grün Emánuel volt szakaszvezető következő vallomása:

— Erőszakral rám akarták kényszeríteni — mordította Grün — hogy én katonaszabadságokat közvetítettem bizonyos egyének és Cojan ezredes ur között. Mikor tagadtam, hogy ezt elkövettem volna, Oros főhadnagy börtönbe záratott és napokig nem adatott nekem ételt. Midőn jelentettem ezt és jobb elbánást kértem, azt válaszolta: „Fordulj fel zsidó! Nem kár érted!”

A tanuvallomások után Cojan ezredes kijelentette, hogy a vádat bizonyos háttérben levő egyének kovácsolták ellene, akik ebből a maguk számára akartak hasznot húzni. A hadbírótság figyelembevételére a tanúk vallomásait, a vizsgálat kiegészítése céljából a tárgyalást elhalasztotta.

Marinetti szerint Mussolini a leg- kiválóbb futurista szónok

(Padova, április 10. Az Uj Kelet állandó munkatársától.) F. T. Marinetti, a futurizmus dinamikus megteremtője egyike a legérdekesebb művész-típusoknak. Gyermekkorában Kairóban élt, majd Parísta került, ahol a művészvilágnak egyik rövidesen egyik ismert alakja lett a párisi fiatal írók gárdájának. Tizenhétéves korában Marinetti a „Figaro” harabjain megjelentette első futurista manifestumát, amelyet később még 22 másik manifestum követett.

Marinetti épp úgy költő, szobrász, mint építész. Jelenleg Rómában él egy általa épített villában és egyike a fascizmus vezető egyéniségeinek. Érthető tehát az a feszült várakozás, amely padovai látogatását megelőzte.

A zsúfolt megtelepítés várakozás idege hangulata uralkodott, amikor Marinetti két fascista kíséretében megjelent. A kíséretnek ismeretlen előadást kellett volna tartani, a türelmetlen közönség azonban ezt nem várta be, hanem Marinetti akarta hallani. Ekkor a mester a pódiumra lépett és a hallgatóság legnagyobb meglepetésére, ahelyett, hogy a futurizmusról tartott volna előadást, egy rendkívül éles fascista propagandabeszédet mondott. Beszédét főleg a fascista egyetemi hallgatókhoz intézte, kiemelve azt a szerepet, amelyet a milánói diákság a fascizmus győzelmében játszott.

— A diákság — mondotta Marinetti — maga az Élet, de a fascizmus és a futurizmus is az életet jelenti, tehát a hármat egymástól elválasztani nem lehet.

Majd a Duce ról beszélt, akinek Németország ellen tartott két legutóbbi beszédét elsőrangú futurista beszédeknek minősítette, mert azok új irányúak voltak, őszinték, nem pedig diplomatusak és elhallgatók.

Ezután kifejtette, hogy az olasz népnek, dacára a németországi bojkottnak, amelyet az olasz ipari cikkek ellen fejtenek ki, az Olaszországban tartó-

zó németekkel szemben udvariasnak kell lennie, de nem szabad eltérni, hogy a ma fennálló fascista politikai irányt bármiképpen is kritizálják.

A futurizmus mesterének előadása rendkívül

Oroszország a Népszövetségben látja a leszerelés legkomolyabb akadályát

A moszkvai kormány közölte Csicserin külügyi népbíró levelét

(Moszkva, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szovjetkormány közölte azt a levelet, amelyet Csicserin intézett a nemzetközi leszerelési konferenciára való meghívásra a népszövetségi főtárgyalóhoz. Abban a levélben Csicserin rámutatott a Népszövetség legutóbbi konferenciájának kudarcára és azt mondja, hogy ezek után igazán nem lehet azt mondani, hogy éppen Gantben volna meg a nemzetközi kiegészítődéshez szükséges atmoszféra. Egyébként a szovjetkormány az a véleménye, hogy a Népszövetség nem is akarja Szovjetország megbiztatni a konferencián látni, mert hiszen a Népszövetség előre tudja, hogy Szovjetország svájci területen semmiféle konferencián

nagy csalódást okozott, ami abban is kifejezésre jutott, hogy a hallgató közönség, kivéve néhány exponált fascistát, előadása végén nem ünnepelte a Mestert.

Weisz Gyula

nem vehet részt.

A Népszövetség tehát valósággal szabotálja a leszerelést, hiszen több hatalom előre kijelentette, amennyiben Oroszország hozzájárulása nélkül határozna, senki sem fogja a határozatokat respektálni. Oroszország meggyőződése az, hogy a Népszövetség nem veszi komolyan a leszerelés kérdését.

Csicserin a következő mondattal fejezi be levelét: „Bátor vagyok azon reményemnek kifejezését adni, hogy a Népszövetség a jövőben Szovjetországot csak abban az esetben fogja meghívni, ha a Népszövetségben valóban kívánják is Oroszország megjelenését.”

Halálra ítélték és nyomban ki is végezték a szaloniki-i lázadás vezetőit

(Szaloniki, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szaloniki katonai lázadás vezetői: Carafucasz ezredes, Bakirdisz őrnagy és Dvazelas ezredes megadta magát. A felkelő katonákat a szaloniki kaszárnyákban internálták. A vezetők feletti ítéletre még a múlt héten rendkívül haditörvényszéket neveztek ki. A vezetők nagy része repülőgépen elmenekült és hir szerint Albániában szálltak le. A kinevezett statáriális bíróság Verijsi tábornok elnöke alatt tegnap meghozta ítéletét. Carafucasz ezredest, Bakirdisz őrnagyot és Dvazelas ezredest halálra ítélték és azonnal ki is végezték. A kisebbrangú tiszteket börtönbüntetéssel sújtották.

Kína államfő nélkül maradt

Csökken a bolsevik befolyás Pekingben. Tuan Csi Jul elnök végleg sítunt

(London, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Daily Mail kínai tudósítója így jellemzi a mai helyzetet: Kína e pillanatban teljesen nélküli az államfőt, vagy azt az elismert tekintélyt, akivel a külföldi hatalmak tárgyalhatnának. Azonfelül megállapítható, hogy az orosz bolsevik befolyás csökkenében van Kínában. Pillanatnyilag főleg arról van szó, vajjon Wu-Pei-Fu és Csang-Cso-Lin összhangba fogják-e tudni hozni becsüvésből fakadt aspirációkat.

Wu Pei Fu Csangszintiben, Peking egyik elővárosába jött páncélonatján, hogy a nemzeti hadsereg vezetőivel fölvegye a tárgyalásokat. A nemzeti hadsereget nem sokára fel fogják váltani Wu-Pei-Fu csapatai. Wu-Pei-Fu és Csang-Cso-Lin

között mindjobban kiélesedik a helyzet.

A követségek megcáfolják azt a híresztelést, mintha a kínai köztársaság elnöke Tuan-Csi-Jui Peking követségi negyedében tartózkodna.

Ujabb hírek szerint Tuan-Csi-Jui kormányelnök a követségi negyedbe menekült. Magával vitte a kormány pecsétjét, hogy ezáltal kifejezésre juttassa, hogy a távollétben kibocsátott rendeletekért nem felelős.

Vu-Pei-Fu tábornok felhívta a felkelőket, hogy feltétel nélkül adják meg magukat.

A sanghaji japán konzulátusra bombát dobtak. Miután Japán egész határozottsággal megállapította, hogy a merényletet kínaiak követték el, a japán kormány erőlyesen tiltakozott Kínánál.

Beiktatták Máramaros megye új prefektusát

(Sighetulmarmatei-Máramarosziget, apr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap történt meg dr. Doros Titusznak, Máramaros megye új prefektusának installációja ünnepélyes keretek között. Az új prefektus a vármegyeházán fogadta a különböző testületek küldöttségeit, amelyek között Fuchs Ede vezetésével ott volt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség szigeti helyi csoportjának delegációja is.

Fuchs Ede üdvözölte az új prefektust és rövid beszédében kiemelte, hogy a máramaroszigeti zsidóságot örömmel tölti el az a tudat, hogy a megye élére olyan embert állított a kormány, aki jól ismeri a máramarosi zsidóság helyzetét és ezért reméli, hogy az új prefektus személyében támogatott és elismert talál. A prefektus válaszában többek között a következőket mondta:

Az új hadügyminiszter le akarja szállítani a katonai szolgálat idejét Romániában

Gyarapítani fogják a hadsereg létszámát. A repülőraj fejlesztése képezi Mircescu tábornok programjának legfontosabb pontját

(Bucuresti-Bukarest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mircescu tábornok hadügyminiszter ma délelőtt magához kérte a sajtó képviselőit, akik előtt kifejtette programját.

— Mindenekelőtt erős hadsereget kell szervezni, — mondotta Mircescu, — mert az országnak határai vannak. Egy tervezetet fog erre kidolgozni, amit be fog mutatni az összes pártvezéreknek is. Hangsúlyozza, hogy a hadsereg átszervezését függetleníteni kell minden pártpolitikától és a hadseregből számítani kell a politikát.

— A hadseregnek kölcsönre van szüksége, hogy az eddig tapasztalt hiányokat, főképpen a

légelhajózás terén pótolni lehessen. Tévesek azok a hírek, hogy a hadügyminisztérium új államtitkárságot (subsecretariat de stat) kap. Ez tiszta fantázia, erről szó sem volt. Nagy gondot fognak fordítani a repülőhadsereg fejlesztésére s a pilóták kiképzésére. Ebben az irányban nagy propagandát is fog kifejteni. A tartalékos tiszteket és katonákat alaposan ki fogja képezni és ebből a célból már az idén behívják őket gyakorlatra.

Befejezésül a hadügyminiszter még kijelentette, hogy a szolgálati időt le fogják szállítani. A tisztiképzők nivóját emelni akarják, hogy ezáltal a tisztiképződést tökéletesítsék.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Új Kelet cikkeinek utánnyomása csak a korábbi megjelölésével engedélyezhető.

Az Új Kelet főkkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Eszredévi emléktér 2. (Ersyüzlet.)

Aradon: Horváth János Löbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy u. 2.

A mai naptár

Csütörtök

5686. Ijjár 1.
Roz chodes
1926. április 15.

A cionista világszervezet
hónapja

Lapunk mai számának vezetőhelyén közöltük a Cionista Világszervezet Végrehajtóbizottságának szövegét, amely az 5686. esztendő Ijjár havát a Világszervezet hónapjává avatja. A Cionista Világszervezet szövegében valamennyi ország hűséges és odaadó cionistájához fordul, akiknek meghagyja, hogy Ijjár havában minden cionista munkát a cionista gondolatnak a zsidó tömegekben való elmélyítése szolgálatába állítsanak. Ijjár havában minden cionista a cionizmus elvi programjának kell hűvet tobozozzon. A cionizmus valamennyi politikai és szellemi vezére friss munkakészséggel fogadta a Világszervezet felhívását, amely a tiszta eszmei propaganda népszerűsítését tűzi ki egy hónap feladatául.

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagyatékbizottságának gyűlése leszögezte azokat az általános elveket, amelyekkel az erdélyi Ijjár-akciót le fogja vezetni. A Szövetség központi irodája az Új Kelet hasábjain és körleveleiben is közölni fogja minden helyi csoporttal a propaganda eszközeit és módszereit, hogy a Világszervezet felhívásának, amely új meggyőződéses hívókat kíván a cionizmusnak, az erdélyi mozgalom is meg tudjon felelni.

Május elsején Svájc és Olaszország között megszűnik a vízumkényszer. Zürichből jelentik: Svájc és Olaszország között május elsejével megszűntetik a vízumkényszert. A többi államokkal is hasonlóképpen akarja rendezni Svájc a kölcsönös idegenforgalmat.

A máramarosszigeti zsidó műkedvelők műsoros estélye. A legoptimistább várakozást is felülmulta a szigeti zsidó műkedvelők husvét chohlámoód szombatján a Korona-kávéházban rendezett műsoros estélye. A rendezés élén dr. Danzig Samu főrabbiné és Müller Sándorné állott, akik felejthetetlen estét nyújtottak a publikumnak. A gondosan összeválogatott műsorszámok a legkényesebb izlést is kielégítették. Simon Licike mélyértelmű prólógusával nyitotta meg az estélyt. Katz Mancsi kuplékat énekelt, Guttman Lili román táncokat lejtett nagy sikerrel. Átlagonfelüli tehetségtől tett tanúságot Pollák Ilus spanyol táncjaival. Dr. Perl Gizi ezuttal fényes bizonyítékát adta annak, hogy kitűnő szavalóművész. Óriási sikert aratott Lax Sándor klasszikus énekszámával valamint Gál Bandi és Jancsi finom hegedű-

számokkal, amelyeket Hitter Mária urnó kísért zongorán. Frenetikus sikert táncot lejtett az Orlov-tangóban Guttman Gizi és Zimmermann Vilmos. A műsor utolsó számában, egy kedves kabarétréfában megérdemelt sikere volt Guttman Gizikének, Rosenberg Mórionak Schuszték Gyurkának és többeknek a kisebb szerepeikben. Az estély tiszta bevételét a külföldön tanuló diákok segélyezésére fordítják.

A kabolyapolyánai rabbi Lekencére érkezett. Szászlekenecről jelentik: A polyánai rabbi ma Lekencére érkezett és e hó 22-ig fog a községben tartózkodni.

Diktatúrát követelnek a cseh fascisták. Prágából jelentik: A cseh fascisták első gyűlésén követelték a diktatúrát, Benes és Massaryk ellen éles felszólalások hangzottak el.

Amundsen léghajója a Spitzbergákon. Stockholmból jelentik: Amundsen léghajója, a „Norge“ Pulhamban simán leszállott. A sarki utazót Rómából két olasz léghajó és több reptőlógép kísérte. A tengerparttól a kíséret zászlólobogtatással elbacsuzott a Norgótól, amely ezután egyedül folytatta útját a földközi tenger felé, minthogy arra a szelek járása kedvezőbb volt a repülés számára. Amundsen közbeeső leszállás nélkül közvetlenül reptül Pulhamba. Az irány tehát ez volt: Rochefort, Cette és Bordeaux. A reptőlógépen éjfél felé felfogták a brit léghajózási minisztérium egy drótnélküli táviratát, amely közölte, hogy Pulhamban az időjárás kedvező. Így tehát a „Norge“ Anglia felé vette az irányt, jóllehet ellenkező szelekkel kellett küzdenie, amelyek időnkint a léghajót meggátolták a továbbjutásban. Reggel felé már a csatorna fölött szállott a léghajó északi irányban. Dél előtt tizenegy óra és 25 perckor már Brighton, egy óra 20 perckor Sheerness és London fölött vonult el a Norge, amely hat óraker Pulhamban simán leszállott. Utközben a műszereket használhatóságuk szempontjából újból átvizsgálták. A drótnélküli táviró állomás első üdvözlő táviratai az olasz királynak szövegezték és Mussolininak. Puihamtól a Norge Oslón át a Spitzbergákra indult. Oslóban sok ezer főnyi publikum gyűlt össze, hogy az indulást végignézzék és lelkes óvációban részesítsék Amundsent és kíséretét. Elindulás előtt Amundsen beszélgetett a sajtó képviselőivel és kijelentette, hogy a mai napot élete legkedvesebb napjának tekintti. Az volt életének egyetlen vágya, hogy erre a felfedező utra elindulhasson. Lykke norvég miniszterelnök, aki Amundsen repülésénél szintén jelen volt, megbizta Amundsent, hogy a felfedező új területet Norvégia nevében anektálja.

Milyen hideg van a Marson? Az amerikai csillagászok az ő bámulatos felszereléseikkel sok új dolgot derítettek fel: a világegyetemről való ismereteik az utóbbi években tetemesen gyarapodtak. Most újabban megint amerikai csillagászok a Lowell-féle csillagvizsgálóban, Itagstoffon Arizonában a bolygók hőmérsékletének meghatározására végeztek nagyszámú észleléseket és a Marsra vonatkozó eredményeket most tették közzé. A Marsról jövő sugarakat vizen, kvarcon, üvegen és fluoriton át vezették és a színeket négyféle, lényegesen különböző módon analizálták. Mind a négy módszer arra szolgált, hogy a spektrumból fizikai módon megállapítsák a fényt kibocsátó anyag hőmérsékletét. A különféle eljárások és az ezek alapján végzett számítások meglepően megegyező eredményre vezettek. Huszonnégy kedvező éjjelen át folytatott észleléseikből megállapították, hogy a Mars egész felületének átlagos hőmérséklete minusz 30 fok, hogy a Mars egyenlítő táján a hőmérséklet minusz 10 Celsius foktól plusz 5 ig változik, hogy az észlelés idején tél volt, állandóan minusz 70 fok volt a hőmérséklet, ellenben a déli sarkon, ahol nyár volt, körülbelül 10 fok meleg volt. A Mars keleti széle, ahol tudniillik a nap felkel, hidegebb, mint a nyugati széle, ahol a Marslakók (ha ugyan vannak ilyenek) a napot lenyugodni látják. A keleti szélen a hőmérséklet minusz 45 fok, a nyugati pedig 0 fok volt a hőmérséklet. A Mars nappali átlagos hőmérséklete minusz 30 fok, az éjjeli hőmérséklet pedig körülbelül minusz 70 fokra tehető.

A budapesti mintavásárt látogató községek kényelmére dr. Mezei menetjegyjelöltésük (Cluj-Kolozsvár Piata Unirii-Fötér 1.) sikerült megszereznie a kizárólagos jogot, hogy Budapestre és vissza róláru vasúti jegyeket kiszolgáltasson. Ugyanott vásárigazolványok is beszerezhetők.

Abd el Krim nem hajlandó fegyvereit kiszolgáltatni. Tangerből jelentik: Abd el Krim híveit utasította, hogy az ellenségeskedést az egész vonalon hagyják abba. Reméli, hogy április 16-án az egész harcvonalon megkötik a fegyverszünetet. A francia-spanyol feltevések a következők: 1. A szultán szuverenitása. 2. Abd el Krimnek el kell hagyni az országot. 3. A körzet teljes lefegyverzése. 4. Valamennyi hadifogoly szabadonbocsátása. 5. A rif terület teljes autonómiája. Párisi jelentés szerint Gordon Canning kapitány, Abd el Krim megbízottja kijelentette, hogy a rifek vezére visszautasítja a békefeltételeket, mert nem fogadhatja el azt a követelést, hogy fegyvereit kiszolgáltassa és a franciák és spanyolok újabb zónákat szállhassanak meg.

Megölte szomszédját irigységből. Máramarosszigetről jelentik: A napokban egy öszeptörödött román embert kísérték be bilincserverre Kálmánfalvából a szigeti ügyészségre Sándru Petru gazdálkodó személyében. Sándru ellen az volt a vád, hogy a tözsomszedságában lakó Berci Juont irigységből meggyilkolta. Érdekes, hogy a gyilkost a vizsgálóbíró előtt semmilyen okkal sem védte és a következő vallomást tette: Az alig 25 éves Berci Juon nemrég nősült meg és feleségül vette a Sandru szomszedságában lakó jómódu gazda leányát. A fiatal szorgalmas gazdának évről évre a legzebb termései voltak a faluban, ő hiába kinlódott. A földjén minden kizárólag és Sandru napról-napra szegényebb lett. Most a tavasszal, amikor Sandru először ment ki a telkére szántani, észrevette, hogy eltűnt a határjelző kő, amely az ő telke és a Berci telke között volt. Ez módfelett elkésztette, mert azt hitte, hogy Berci az ő telkéből akar magának egy darabot ellopni. Estefelé, mikor Berci az utcán áthaladt Sándru lakása előtt, az öreg utána ment és szóvá tette a kövek eltűnését. Közben anyyira elfogta a düh, hogy a kezében lévő bajonett-késsel hátszúrta Bercit, aki összeesett, ezután még vagy kétszer hetszúrta, mire az áldozat rövid pár perc múlva szűnyyethalt. A vizsgálóbíró előtt vallomását Sandru azzal fejezte be, hogy az apja is a börtönben halt meg, rá sem várhat jobb sors.

Megtörtént Filipescu lapigazgató és Demetrescu Bralla politikai párbaja. Bukarestből jelentik: Filipescu Grigora, az „Epoca“ igazgatója és Demetrescu Bralla közötti párbaj ma reggel fél 8 óraker lefolyt, a Baneasa parkban. Két lövést adtak le. A golyók nem tááltak. A felek nem békültek ki. A párbajt befejezettnek nyilvánították.

Nagy
harisnyavásár

mélyen
leszállított
árakkal

Kötött harisny, minden színben..... Lei 30
Flóhr harisnya, minden színben..... Lei 53
Muszlin harisnya, divatszabban..... Lei 69
Cérna-muszlin, minden színben..... Lei 93
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 121

Blatt

Fötér 13. szám

Ivalkeszly kben és kötöttárakban óriási választék.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, szintartóan, bármilyen színre.

„Kristály“ kelme festő vegytisztító és gőzmosógyár Cluj. 500 Telefon

Bukarest

(Bucur egyetem tan Cuza profes

A buk tásokhoz kö szerű felvét tett ülését

A köz rendelkezés

— A h tása. Áprili hűközség tis lelkesedéssel jost választott

lett. Az új hárál, mivel lése folytán tetniük, hogy Megkönyviti összes tagjai értik egymá

— Elsi Belgrádból j niszter lemo elintették. miniszter, a Vasa Jovanc idsiglenssen.

— Rou kratikus b lentik: Jól delyeste két való behoza és az „Esti is dokument megértését. hább könyy szláviába és

— Tifu Csehmára. A romániai ből és Csel érkeznék, szédos orsz olt a tifuciai Woroc ket a tifu hatóságok kevésbé dű mezőn, ah és három gok már n seket, amel országba v

— Meg kikötőköt kart utca 16 kott Barbu rált volt és báeri fizet tette ki la landó elköt megleste ha vágta egy tette a rend indították a

— Hat pöki gyilk ról jelentik let, hogy a Kis Elek 1 püspökii fia tás szerint vizsgálóbíró

sítani és m késő déli é őrségre szá lédi ügyvéd tették be a jogtalanul h őket az ügy fejlemények

— Nag társaságo őrség. Bu Grivitei egy diáknak be

KÖZGAZDASÁG

Bukarestben is sürgetik az erdélyi tőzsdék felállítását

A kereskedelmi miniszter rövidesen meghozza erre vonatkozó döntését

(Bucuresti-Bukarest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Achile Saraga a bukaresti kereskedelmi és iparkamara tanácsagja memorandumot erjesztett Coanda tábornok kereskedelmi miniszter elé, melyben nagyjelentőségű tervet dolgozott ki a romániai tőzsdék reorganizálására. A terv a csatolt területek gazdasági életét is közelről érinti, mert amennyiben a kormány ezt magáévá teszi, ezeken a helyeken is felállítják az ár- és értéktőzsdéket, amelyek érdekében olyan régóta intervenciós hiába az érdekelt gazdasági körök.

A memorandum mindenekelőtt megállapítja, hogy a jelenlegi tőzsdéi-törvény avult és így nem felel már meg rendeltetési céljának. Míg a külföldi államokban igyekeztek ezt az intézményt modern hálózatokkal és alkalmas szabályzatokkal kiépíteni, hogy a nagyforgalmú gazdasági érdekeknek minél jobban megfeleljen — addig a romániai tőzsde nem tartott lépést a haladással sem, pedig a megnagyobodott terület gazdasági követelményével.

Az előterjesztés hangsúlyozza, hogy a csatolt területeken minisztertanácsi rendelettel nyomban fel kell állítani a tőzsdéket annál is inkább, mert ezeknek a területeknek régi tőzsdetradicójuk van és a nyugati államok tőzsdéivel jelenleg is szoros

kapcsolatot tartanak fenn. Elsősorban Kolozsvárt, Temesvárt és Csernovitzban kell felállítani a tőzsdéket, mert ez az egyedüli lehetőség arra, hogy a román részvényeket megismertessék a csatolt területek lakosságával, akik a belföldi részvényeknek még nem is ismerik az értékét.

A tőzsdék megszervezésére egy speciális bizottságot kell alakítani, melynek tagja részben regátiaik legyenek, részben pedig ezen területek kereskedelmi és ipari reprezentánsai. A tőzsdéi forgalom intenzívebbé tétele érdekében meg kell szüntetni a névre szóló részvényeket, mert ezek kezelése rendkívül nehézkes, különben is már a bányatörvény is úgy intézkedik, hogy a részvények 40 százaléka bannu tatóra kell, hogy kiállítva legyenek.

A kereskedelmi minisztérium kebelében egy igazgatóságot kell felállítani, mely kizárólag a tőzsde és a részvénytársaságok ügyeit intézné, mert az államtitkárság, ahova ezek az ügyek most tartoznak, nagy elfoglaltsága miatt nem foglalkozhat eléggé kimerítően ezekkel a fontos kérdésekkel.

A kereskedelmi miniszter a tervet szimpátiával fogadta és a közeli napokban beható tanulmányozás alá veszi a kérdést és rövidesen meghozza erre vonatkozó döntését.

A legfőbb gazdasági tanács ülése

1300 vagon ingyenvetőmagot osztanak ki a szegénysorsu földmives lakosság között. Huzsonnyeg millióba kerül Romániának a filadelfiai kiállítás költségei

(Bucuresti-Bukarest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legfőbb gazdasági tanács tegnap délután ülést tartott, amelyen Coanda tábornok, kereskedelmi miniszter elnökölt. A legfőbb gazdasági tanács elsősorban az utóbbi időben nagy hullámokat vert vámtarifák módosításának ügyét vette tárgyalás alá és az előkészítő bizottság javaslata alapján kimondotta, hogy az április elsején életbeléptetett behozatali vámtarifák revízióját szükségesnek tartja. Az ülésen egy a kereskedők, mint az iparosok képviselői résztvettek, akik ellentétes álláspontjaikat ebben a kérdésben közölték a gazdasági tanács tagjaival. A kérdés rendkívül élénk vitát provokált, határozatot azonban nem hoztak, mert az a vélemény alakult ki, hogy a vámtarifák revíziója ügyében a fogyasztók képviselőit is meg kell hallgatni és csak ezután lehet véglegesen dönteni a revízió kérdésében.

Foglalkozott ezután a gazdasági tanács a különböző mezőgazdasági kérdésekkel és kimondotta, hogy a gabonatermelést intenzívebbé kell tenni és ezért a szegényebb földmives lakosok között ingyenes vetőmag kiosztását tartja szükségesnek. Erre a célra ezerháromezár vagon gabonát fognak beszerezni és e célra 84 millió lejt irányoztak elő.

Ezután Romániának a filadelfiai kiállításra való részvétele képszte az ülés tárgyalási anyagát. Egy bizottságot küldtek ki ennek a kérdésnek rendezésére. Itt említjük meg, hogy Popescu Agrippa, a filadelfiai kiállítás román pavillonjának építője, kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a pavillont román stílusban fogja felépíteni egy régi bojár ház mintájára. A pavillonban nyolc teremben lesznek elhelyezve a kiállítási tárgyak, külön az ipari és külön a kereskedelmi cikkek, ugyszintén külön helyiségben lesznek a művészeti produkciók is bemutatva. A filadelfiai kiállítás egyébként júniusban nyílik meg és hat hónapig marad nyitva. Románia részvételi költségei az eddigi tervek szerint 24 millió lejt fognak felemészteni.

Ma kezdődnek a békéltető tárgyalások a kizárt asztalosmunkások ügyében. A kolozsvári munkaügyi inspektorátusnál ma fejezték be a városi vízvezeték-szerelők kollektív-szerződés tárgyalását. Az új megállapodás általánosságban a régi feltételek alapján jött létre, néhány pontban azonban a felek nem tudtak megegyezni. A vitás kérdéseket választott bíróság utján döntik el. — A szobafestő-

munkások az új kollektív-szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalásokat a mai nap folyamán kezdik meg a munkaadókkal. — Közöltük, hogy a kolozsvári asztalosmunkásokat, szám szerint mintegy 200-at, bérmozgalomból kifolyólag a munkaadók kizárták. Az ellentétek áthidalására a munkaügyi inspektorátusnál ma tárgyalások kezdődnek, amelyek előreláthatólag megegyezéssel fognak végződni. Itt említjük meg, hogy a kizárt asztalosmunkások annak közlésére kérte fel lapunkat, hogy a kizárással kapcsolatosan elterjedt hírekkel szemben az igazság az, hogy a Fosztó és Barki cégtől ígéretet kaptak a drágasági indexnek megfelelő 74 százalékos béremelés megadására és a március 27-iki terminus lejártával a munkaügyi inspektorátustól békéltető tárgyalás megindítását kérték. A közbeeső ünnepek után, április 6-án a munkások munkára jelentkeztek, akkor azonban a cég egyik tulajdonosa átvette szerződésüket és kiadta munkakönyveiket. Ezután történt a munkások kizárasa.

Megváltoztatják a forgalmi adó-rendszert. Bukarestből jelentik: Hivatalos körökből nyert értesülés szerint a kormány beható tanulmányozás tárgyává tette a forgalmi adóra vonatkozó rendelkezéseket és azoknak közeli eltörlését, illetőleg egy más, praktikusabb és könnyebben adminisztrálható adónemmel való helyettesítését határozta el. A hírek szerint ebből az adónemből származó bevételekről azonban nem mond le teljesen a kormány, mert azok az állam egyik legfőbb bevételi forrását képezik.

Szanáiták a budapesti „Concordia” malomkonzert. Budapestről jelentik: A „Concordia” malom fizetési válságát véglegesen elsimították. A malom részvény többségének birtokosa, a Deutsch Ignáz és fia cég 30 milliárd korona hitelt nyújtott a vállalatnak és ezenfelül felemelték 50 százalékkal az alapítókat.

Tavaszi vásár

mélyen leszállított árakkal.

- Muslin harisnya lei 88
- Cérna flor lei 97
- Selyem flor lei 115
- Selyem, tartós 150-180

Keztyű és kötöttáru nagy választékban

HELIOS-nál

Főtér 7 szám.

TŐZSDE

Április 14-én

A lej Zürichben 214-50, Párisban 12 00, Budapestben —, Bécsben —.

Kolozsvár. A piac tartózkodó volt, üzletkötés alig fordult elő. Az ártolyamok a következők:

Bécs 34-50—34-70, Prága 7-26—7-30, Budapest 286—290, Páris 8-50—8-60, Zürich 47-50—47-60, Newyork 244-00—246-00, London 1190—1197, Milánó 9-90—9-95.

Zürich. Zárlat: Berlin 128-40, Amsterdam 207-90, Newyork 518-25, London 2518-50, Páris 1785-00, Milánó 2083-00, Prága 1535-50, Budapest 72-70, Belgrád 912-50, Bukarest 214-50, Varsó 55-00, Bécs 73-10.

Bukarest. Devizák: Páris 8-52, Berlin 58-60, London 1195, Newyork 245-00, Milánó 9-89, Zürich 47-45, Bécs 34-65, Prága 7-28, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 9-00, német márka 57-50, leva 1-70, török lira 120, font sterling 1185, francia frank 8-53, svájci frank 47-00, olasz lira 9-80, drachma 2-85, dinár 427, dollár 244-50, lengyel forint 30-00, osztrák schilling 34-50, magyar korona 34-50, cseh korona 7-10, belga frank —, holland forint —.

Szerkesztői üzenetek

G. Már, Sighet. Éppen az Ön által felhozott szomorú tény, hogy tudniillik Máramarosban rengetegen vannak zsidók, akik megélhetésüket nem tudják már tovább biztosítani és napról-napra nagyobb a nyomor és általános a munkanélküliség, — indította az illetékes tényszerzőket arra, hogy sürgős mentőakciókat szervezzenek a máramarosi zsidóság helyzetének javítására. Ennek az akciónak egyik eredménye a megvalósuláshoz közelálló palesztinai kolónia, a másik pedig a marosvásárhelyi konferenciának az a határozata, hogy zsidó iparvállalatok és földbirtokosok lehetőleg minél több máramarosi zsidó munkást alkalmazzanak. Ennek is bármennyire nehéz, be kell várnia ezen akciók befejezését, mert a másik terv teljesen keresztül-vihetetlen. Annak ugyanis, hogy Ön letalpedheszék a Krim-félszigeten, első és legfőbb akadályja az, hogy a moszkvai kormány csakis oroszországi zsidók részére nyitotta meg ezt a kolonizációs területet és így Ön, mint román állampolgár ott elhelyezkedési engedélyt nem kap, de nem is tudna jelenleg odajutni. Azonkívül a Krim-félsziget zsidó lakossága állandó üldöztetések célpontja éppen zsidó érülete és magatartása miatt. Az olyan elsőrangú, szak-képzett, intelligens gazdálkodó, mint Ön, aki 2000 dollárig terjedő tőkével is rendelkezik, minden nehézség nélkül meg tud telepedni Palesztinában is. Éppen ezért levelét áttettük a Palesztinahivatalhoz, amely igyekezni fog valamilyen kielégítő megoldási módot találni az Ön problémájára.

D. F., Cluj. Ha szerződése van, kvótán felül is kimehet Amerikába.

F. Alexandru, Pitești. Nem vált be.

A. G. Ha az alapszabályok másképpen intézkednek, a képviselőtestületi tagok számát csak alapszabálymódosítás alapján lehet szaporítani.

L. Gizella, Kiskalota. Tessék kérdésével párisi munkatársunkhoz fordulni. Címe: Ernest Fisoher, Paris VI/a. 6. Rue Grégoire de Tours.

W. Gyula, Saturea. A jegyzői oklevél elnyeréséhez szükséges az egyéves közigazgatási tanfolyam elvégzése Lugoson, vagy Fogarason. A tanfolyamra érettségi bizonyítvány alapján lehet beiratkozni.

W. Manusl, Torreon (Mexico). Ön azt írja: „Cionista nem voltam, sémelt is csak akkor fizettem, ha lelkes zsidó leányok a lelkeimre beszéltek ... de nagyon fáj, ha ilyeneket olvasok. Nagyon keserű a galut.” Ez mellékelten elküldi nekünk a budapesti „Egyenlőség” 1926 február 6-iki számából a magyar fővárosi ortodoxia cionistaellenes gyűléséről szóló cikket. Köszönjük a figyelmességét, de a szóbanforgó gyalázkodóhangú cikket magunk is olvastuk — és még el se keseredtünk. Mert mit szólna Ön, ha a magyarországi „hivatalos” ortodoxia egyéb árusításit is ismerné! Van egy arab közmondás: ... a karaván halad.

SZINE

Dr. Szabó végig mulattat enged követke radni ez a vor

Waldbauer-seny estje a szerte nagy sil- csütörtökön és menyestjét, Mir rendes esti hel

Alarcosbál j lantós operae gyar színház 6 Hecht Rha, I Borelli és Sugá gyar színház ve kelten lesznek

Magy Csütörtök 8-ko A. Seroza Csütörtökön fél nőséggyes árákkal. Péntek 8-ko: bérlat 104 Penteken fél 11 négyes II. sorral. Re 105 sz. A

Szombat d. u. 4 sági előadá tanár: Má Szombat este fél Hecht Rha Giacomo B Nagyon ma bérlat 106

Vasárnap fél 3-4 uj szerepos Irénnel. Le Vasárnap 6-ko: szer. Poor rozat 344.) Vasárnap este há récesonyi Illi dával, Bérl Héttő: Dr. Szabó szám 346)

Tisztelettel sőget érte item tőr 1. sz. a féla öfterm és azt f. hó f Miaden ige tisztelt vendége finom, házias k kal szolgáljam Az erdélyi u sát kérve, vgy

Hölyg el ID nőikalap üzlet t szalmaalapok árért. Átalakítás alatt k Olaj, Oalea

IR készüléke minden hozzávaló és VASS, Cluj, Str.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

v színházi irada közleményei

Dr. Szabó Juci, Fodor László szellemes és mindig mulattató színdarabjának nagy sikere arra enged következtetni, hogy sokáig fog műsoron maradni ez a vonzó vígjáték.

Waldbauer-Kerpely kvartett két hangverseny estje a Magyar Színházban. Az európai sztár négy sikeresen aratott kiváló vorosnégyes színtörtékon és pártokon terja meg két hangversenyestjét. Mindkét estön más-más műsorról és rendezési helyárral.

Alarcosbál - 5 vendéggel. Szombat estén jelentős operaseménye lesz Kolozsvárnak. A magyar színház öt vendéggel játsza az Alarcosbált. Hecht Riza, Lévaý Ilona, Rózsa JH, Giacomo Birelli és Sugár Frigyes lesznek az estén a magyar színház vendégei. A helyek árai igen mérsékelten lesznek felelmeve.

Magyar Színház esti műsora

Csütörtök 8-kor: Dr. Szabó Juci (Napibérlet 103 A. Sorozat 337)

Csütörtökön fél 11-kor: Waldbauer-Kerpely vorosnégyes I hangverseny (Rendezési helyárral. Premiebérlet 51 sz. Sorozat 338.)

Péntek 8-kor: Dr. Szabó Juci (3-adszor. Napibérlet 104 sz. B. Sorozat 339)

Pénteken fél 11-kor: Waldbauer-Kerpely vorosnégyes II. hangverseny (Teljesen más műsorról. Rendezési helyárral. Napibérlet 105 sz. A. Sorozat 340)

Szombat d. u. 4-kor: Az ember tragédiája (István előadás, igen olcsó helyárral. Előadó tanár: Márton István. Sorozat 341)

Szombat este fél 9-kor: Alarcosbál (Operaelőadás. Hecht Riza, Lévaý Ilona, Rózsa Jly, Borelli Giacomo és Sugár Frigyes vendégjátékával. Nagyon mérsékelten emelt helyárral. Napibérlet 106 sz. B. Sorozat 342)

Vasárnap fél 8-kor: Ártatlan Zenei (Operatrepszij, új szerkesztéssel és új betanulással. Lengyel Irénnel. Leszállított helyárral. Sorozat 343)

Vasárnap 6-kor: Dr. Szabó Juci (Ujdonság 4-adszor. Poor Lilivel. Rendezési helyárral. Sorozat 344.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Fraskita. (Károlysonyi Ilivel, László Andorral, Iliász Aladárval, Birlesztűnet. Sorozat 345)

Hét: Dr. Szabó Juci (Bírlatszünet. Sorozatszám 346)

Tisztelettel van szerencsém a n. ó. közönséget érte iteni hogy a **Szt. Györgytör 1. sz.** alatti régi jöhrnévű Moldovantéle **élettermet és borozót** átvettén és ezt a hó **16-án** (pénteken) megnyitom. Minden igyekezetem oda irányul, hogy igen tisztelt vendégeimet mérsékelt áron kiváló finom, házias konyhával és hírneves fajtorekkel szolgáljam ki. Az erdélyi uni közönség szives támogatását kérve, vagyok
níváló tisztelettel
Nagy Dániel

Hülyeim! Vételkötelezettség nélkül **nézzék meg IDEAL**
nőkialap üzlet újdonságait. Selyem, szalag és szalmavasalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 43 óra alatt készíttük gyári árban.
Cluj, Calea Rogele Ferdinand 8.

Rádió-
készülékek és alkatrészek
minden hozzávaló tartozékkal kaphatók **ALEXI** és **VASS**, Cluj, Str. Londrei [ezelött Hosszu-u.] 21

בה אדרה איר תופר לפיק פה קלו יצי

פראקלאמאציאן!

זוה ארענטרוונג דער וועגערעמטלעכערע שווערע וויר פאלגענדעס מוט:
נאכדעם דורך געמיינדעארגאניזאציע אונזערע פאלקאפטער וויזע פעסטגעשטעלט ווארדע, דאס דער ספרדישער שוחט - דער גליק דען איבי רונען ספרדישען פונקטאנאציען אום אונזערע געמיינדעקאסע זיין געהאלט בעצעהט - אהנע גאבעלעך-צעמטעל געשלאכטעט האט אונד זאמיט דער געמיינדע איינע אונבערעכענבארען מאטע- רעללען שאדען צוגעפוגט דאס דאס בודע דער געמיינדע געמאכט זינער פלעכט אבער דאס כשרות אין דער געמיינדע צו וואכען איינע און דערעלעסען אין דער עם אויף דיע ביהעריגען פיעלען משולום דעם ספרדישען שוחט הנוחוונעה אלס אויך אויף גרונד אונזער אונקוואליפיער- בארע האנדלונג דיע ספרדישע שוחט פיר אונ- זערער געמיינדע-מיטגלידערע, אלס מריפה ונבלה דעקלארירטע דיע געמיינדע ווירד מיטטעל אונד וועגע פינדען אויך דיע מאטערעלע לען אינטערעסען דער געמיינדע דורך געהארגע מאסנאחמען צו שיטצען וויר הארען דאס דיע ספרדים אס וועגע זינע אום רבנים ניו למדינתו דורך איררעפערונג אונד פערליימונג צו אונבע- רופענער איינמענונג אין אווערע לאקאלאגעלע- געהייט צו פערטאלאסען וויר ביטטען כל הרבנים שי אים אינטערעסעט פאן כבוד התורה וכבוד הרבנים זיך פאן יעדער אונבערעכענען שרופטלי- כען איינמענונג אונד איינפערונג צו ענטהאלטען דען וועגן דיע ספרדים אונגענד וועלכע פארדע- רונג האבען איזט דיעצוא דאס קאמפעטענטע פארום דיע לאנדעסקאנגעלי רעשפיש אין שיעדעס געריכט.

ואללע דיעזע אונזערע מאהונג ניכט פאן ערפאלג זיין ווערדען וויר געצוואונגען זיין אונזערע אינטערעסען דורך אללע אום צו געבאטע שטע- הענדען מיטטעל צו שיטצען.
אונזערע געמיינדע-מיטגלידערע מאכען וויר אויפ- מערקואם, דאס אין אללען פראגען דעם כשרות אונד געמיינדע-לעבענס איינציג אלליין אונזער בודע- מאסגעבענד איזט אונד זיין ווירד.

דאס פראוידואום
דער אויט' ארטד' איר' געמיינדע.

Reductor
Hizast megakadalyozó és masszáz készülék (Szab. 17.328). Megakadályozza a hizast és ellensúlyozza a fáradságot. Nagy készü- lék 245 lei. Főraktár az egész ország részére: Re- ductor - Cluj, Str. Reg.
Maria 32. - Cluj elárusítók: Dr. Nagy gyógy- szertár, Strada Motilor 83. - Demster Cornel gyógyszerár, Str. Motilor, stb. - Használati utasítás ingyen.

Üzletáthelyezés miatt
minden elfozadható árban eladó: antik bu- torok, **vitrinek, könyvszekré- nyek** stb. **Márkás porcellánok, persa- és smyrna-szőnyegek.**
Rosenberger J. régiségkereskedésben
Cluj, Str. Memorandului (Unio-u.) 25.

A zernesli cellulozza gyár
képviselője és gyári lerakata
Hartig és Hienz
Cluj, Str. Saguna 14. Telefon 118.
Ugyanot csomagolópapír is kapható

Kérjen mindentűt
Pierre
borotva-pengét.
A legjobb fémkeverék, a legtekéletesebb gyárt- mány. Garantált minőség.
1800

A Tordai Sörgyár Rt.
kiváló minőségű gyártmányai
A Király sör közismerten a legjobb
GLORIA dupla maláta táp- sör utolérhetetlen
Mindenűt csak ezt kérje,

APRÓHIRDETÉSEK

Készítési költségei egy sor 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Kreditkontroll

Pénzvilág — Finanzwelt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9.

Külön bejárati hutorozott szoba a centrumban egy szolid fűtőberendezéssel rendelkező kiadó. Cim a kiadóban.

Zwischen Tövis und Koeser ist mir verlor n...
FINDER oder der es kauf e, sende es an Adresse Mendel Rosenberg, Ludus. Bezahle alle Spesen. 983

Egy vagy 2 szoba konyhás lakást keresek május 1-re. Magas bért fizetek. Cim a kiadóban.

Veszek tejet, sajtot és vajot. Elek, P. M. Viteazul (Széchenyi tér) 14 sz. "Aurora" boltja. 9 6

3 szobás legmodernebb emeleti lakás, központban májusra átadó. "70.000" költségű levél a lap kiadója. 974

Eladó egy cilindresz varrógép, minden elfogadható áron. Calea Victoriei No 39, házfényűvel.

Hirdessen az Uj Keletben!

ארטה כשר PENSIO Szovátán.

Szovátán június 1-én, az István-szék lóval szemben, a fűtött épület villában szigorúan orth., a legkényesebb igényeket is kielégítő üdülő nyílik. Jelentkezéseket elfogad, felvilágosítással szolgál.

Dr. Kransz Józsefné főrabblné
Dicioanmartin.

Ursus-Extra

világos sörkülönlegesség mindenütt kapható.
CZELL-Sörfőzde, Kolozsvár-Monostor

Telefon: 2-28, 10-47

SZÉP NYOMTATVÁNY A LEGJOBB REKLÁM

Kadima=nyomda

Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10

Készülnek
Könyvek, füzetek, lapok, folyóiratok, zárszámadások és mindennemű bank és kereskedelmi nyomtatványok, díszes és művészies kivitelei, levélpapírok, báli és esküvői meghívók, cégkártyák, névjegyek stb.
Erdély legmodernebb betűanyaggal felszerelt nyomdája

Kérjen ajánlatot

Tökéltesen berendezett és felszerelt temesvári
gyár
mely luxus- és szükségleti cikkeket készít
szép haszonnal
előnyös feltételek mellett
eladó.
Felvilágosítás kapható Temesvár III. Bulevardul Carol No I. 52.

Vidéki amatőr-fényképezők kérjenek arjegyzéket
POLITZER
fotóáruházról Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotott 1896.

Használjunk kizárólag
כשר PLANTOL
legjobb egészségért, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!
Főtisztelő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Julia Maria 8, Telefon 1-18.

UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYA Cluj, Str. Baron L. Pop 10 Zsidó irodalom (Német nyelven)

Sokolov: Geschichte der Zionismus	400
Gorion: Dis Erzväter	720
Holdheim: Zionistisches Handbuch	200
Herzl: Israel und sein Land	100
Benjamin: Ein komischer Roman	195
Aikio: Der Sohn des Hebräers	265
Chajim Bloch: Hersch Ostropoler	200
Hedvig Gaspari: Salomos Abfall	170
Morton: Judenstreik (Roman)	60
Wassermann: Mein Weg als deutscher und Jude	180
L. Feuchtwanger: Jud Süß	440
M. Aron Goldschmidt: Maser	70
Agnon: Der Verstossene	175
— Und das Krumme wird gerade (Halblein)	175
Max Brod: Im kampf um das Judentum	220
Braun: Ein kurzer Gang durch die jüd. Geschichte	100
Bergmann: Worte Mosis	45
Bernfeld: Die jüdische Literatur	200
— Kinderheim Baumgarten	175
Berzstein: Der Zionismus	150
Beer: Der Frau im izr. Altertum	32
Buber: Die Jüdische Bewegung I-II ..	35
Bermann: Palestina (Ein Reisebuch) ..	290
Bialik: Essayes	80
— (Leinen)	280
Dubnow: Jüdische Geschichte	345
Cohn: Frauentragen in Palästina	100
Glückel von Hammeln. Denkwürdigkeiten	90
Goldstein: Jüd. Nationalliteratur	295
Gronich: Dr. Simon Ahron	62
Nordau: Zionistische Schriften	40
Nossig: Juden und Polen	375
Margulies: Kritik des Zionismus	80
Salten Felix: Neue Menschen auf alter Erde	260
Holitscher: Reise durch das jüd. Palästina	275
Gronemann: Hawdoh und Zapfenreich (Leinen)	130
H. George: Moses der Gesetzgeber	230
Achad Haam: Am Scheidewege I II. ..	320
Granowsky: Problem der Bodenpolitik in Palestina	35
— (Geb.)	924
Friedemann: Das Leben Herzls	145
Teodor Herzls Tagebücher I-II-III (Lein.) ..	205
— Zionistisch Schriften (Geb.)	145
— Der Judenstaat	240
Lichtheim: Der Aufbau des jüd. Palestina ..	60
Perez: Chassidische Geschichten	32
Jiskor: Ein Gedenkbuch	195
Jüdische Literatur durch zwei Jahrtaus. ..	130
David Koigen: Der moralische Gott ..	150
.....	175